

Õiguskantsler

Taimar Peterkop
Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Teie 16.12.2022 nr RK/22-1579/-1K

Meie 19.01.2023 nr 18-2/221829/2300313

Rohepöörde tegevusplaan

Austatud riigisekretär

Täna võimaluse eest avaldada tegevusplaan kohta arvamust.

Küsite, millele peaks valitsus järgmise kolme aasta jooksul keskenduma, et saavutada rohepöörde kolm põhieesmärki.

Vabariigi Valitsus seab oma tegevussuunad ise, kuid selle juures võib abi olla prognoosist, kui palju on võimalik ühe või teise tegevusega rohepöörde eesmärkide saavutamisele kaasa aidata (nt kas väheneb kasvuhoonegaaside hulk ja kui palju), millised on selle tegevuse kõrvalmõjud ning kui suured on kaasnevad kulud. Ühtlasi tuleks välja tuua kulude kätteallikas (riigieelarve, isikute omaosalus, Euroopa Liidu toetus). Neile andmetele tuginedes saab otsustada, kuidas on võimalik eesmärkideni jõuda mõistlike kuludega ja võimalikult väheste negatiivsete kõrvalmõjudega. Samuti aitab see otsustada, mida tuleb ette võtta kohe ning millega on veel aega.

Tegevusplaan koostades tuleb silmas pidada, et kui mõne kavandatava tegevusega piiratakse isikute õigusi või soovitakse neile panna mõnd kohustust, siis tuleb vastav piirang või kohustus sätestada seaduses. Nii on ette nähtud [Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) (PS) §-des 3, 11, 31, 32. Veel tuleb välja selgitada nende piirangute või kohustuste sotsiaal-majanduslik mõju, sealhulgas maapiirkonnas elavatele inimestele, vähekindlustatud elanikele jt.

Kui soovitakse ette näha erandeid, peab ka need kindlaks määrama seaduses. Näiteks kui siht on edendada energiatõhusust, siis võiks alustada eesmärgi saavutamist neist elanikerühmadest, kelle puhul on sääst kõige suurem ning selleks tehtavad kulutused mõistlikud. Rohepöördeks vajaliku tegevuse kulu ja oodatavad tulemused on oluline välja tuua ka seetõttu, et välistada olukorrad, mil ehitamisega kaasnevad kulud (sh keskkonnakoormus) kujuneksid suuremaks kui sääst. Võimalik, et on ka isikute gruppe, kelle energiakasutuse säästlikumaks muutmine on sedavõrd kulukas (nt vana ahiküttega metsatalu ümberehitamine), et oodatav energiasääst on väiksem kui selle saavutamiseks tehtavad kulutused. Selliste juhtumite jaoks tuleks kehtestada läbimõeldud ja põhjendatud erandid. Rohepöörde eesmärkide saavutamisele ei aita kaasa see, kui keskkonnasäästlikkuse saavutamiseks kulutatakse kokkuvõttes rohkem ressursse, kui lõpuks kokku õnnestub hoida, või kui eesmärkide elluviimisel on liiga palju negatiivseid kõrvalmõjusid.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Rohepöörde tegevusplaani võetakse arvesse ka riigieelarve läbirääkimistel (lk 8). Riigikogu võtab iga aasta kohta seadusena vastu riigi kõigi tulude ja kulude eelarve. See tähendab, et kui mõnd tegevust soovitakse rahastada riigieelarve kaudu, siis peab vastava kulu eelarves (mitte üksnes seletuskirjas) selgelt ette nägema. Vastasel korral ei ole võimalik Riigikogul selle tegevuse rahastamise üle otsustada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Evelin Lopman 693 8431
Evelin.Lopman@oiguskantsler.ee

Marje Kask 693 8427
Marje.Kask@oiguskantsler.ee

Karolin Soo 693 8410
Karolin.Soo@oiguskantsler.ee